

ความเห็นส่วนตน
ของ นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๒/๒๕๖๖

เรื่องพิจารณาที่ ๑๕/๒๕๖๖

วันที่ ๒๓ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง ศาลอุทธรณ์ภาค ๖

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายกิตติชัยหรืออัน พักษิ) ในคดีหมายเลขดำที่ ๑๒๓/๒๕๖๖ หมายเลขแดงที่ ๖๕๒/๒๕๖๖ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ข้อเท็จจริงตามหนังสือส่งคำโต้แย้งของจำเลยและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

พนักงานอัยการจังหวัดนครสวรรค์ เป็นโจทก์ ยื่นฟ้องนายกิตติชัยหรืออัน พักษิ เป็นจำเลย ต่อศาลจังหวัดนครสวรรค์ ในความผิดฐานพรากผู้เยาว์อายุกว่าสิบห้าปี แต่ยังไม่เกินสิบแปดปีไปเสียจาก บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล เพื่อการอนาจารโดยผู้เยาว์นั้นเต็มใจไปด้วย จำเลยให้การรับสารภาพ ตามฟ้องและยื่นคำแถลงประกอบคำรับสารภาพขอให้ศาลรอกการลงโทษ ศาลจังหวัดนครสวรรค์ พิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๑๙ วรรคหนึ่ง จำคุก ๒ ปี จำเลยให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้กึ่งหนึ่งตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุก ๑ ปี แต่จำเลยเคยได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษา ของศาลจังหวัดกำแพงเพชร คดีอาญาหมายเลขแดงที่ ย ๓๐๗/๒๕๖๓ ในความผิดฐานเสพ เมทแอมเฟตามีนโดยไม่ได้รับอนุญาตและฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย จำคุก ๓ ปี ๓ เดือน และปรับ ๒๕๐,๐๐๐ บาท ซึ่งมีใช้ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หรือเป็นโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน จึงไม่อาจรรอกการลงโทษจำคุกให้จำเลยได้ จำเลยอุทธรณ์ขอให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ รอกการลงโทษ ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลอุทธรณ์ภาค ๖ จำเลยยื่นคำโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่กำหนด หลักเกณฑ์ให้ศาลพิจารณาก่อนใช้มาตรการรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษในคดีไว้ โดยต้อง ปรากฏว่าผู้ขึ้น (๑) ไม่เคยรับโทษจำคุกมาก่อน หรือ (๒) เคยรับโทษจำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับ

ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หรือเป็นโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือ (๓) เคยรับโทษจำคุกมาก่อนแต่พ้นโทษจำคุกมาแล้วเกินกว่าห้าปีแล้วมากระทำความผิดอีก โดยความผิดในครั้งหลังเป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ ดังนั้น หากไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว ศาลต้องพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยสถานเดียว ไม่สามารถรอการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษได้ อันเป็นการจำกัดการใช้ดุลพินิจของศาล ประกอบกับบทบัญญัติดังกล่าว มิได้จำแนกประเภทความผิด การกระทำความผิดและความหนักเบาแห่งสภาพบังคับตามลักษณะ และพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิด และมีได้กำหนดระยะเวลาของการต้องโทษจำคุกไว้ ส่งผลให้บุคคลที่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อนแม้กระทำความผิดด้วยเหตุจำเป็นหรือเพื่อป้องกันสิทธิของตนเอง หรือผู้อื่นก็ไม่อาจได้รับโอกาสให้กลับตนเป็นพลเมืองดีได้ อีกทั้งการใช้มาตรการรอการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม ศาลจึงควรคำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของผู้นั้น หรือสภาพความผิด หรือการรู้สึกความผิด และพยายามบรรเทาผลร้ายที่เกิดขึ้น หรือเหตุอื่น อันควรปรานี อันเป็นเหตุปัจจุบันที่ควรนำมาประกอบการบังคับใช้กฎหมาย มิใช่นำความผิดในอดีต มาเป็นเงื่อนไขแรกในการใช้ดุลพินิจ จำเลยจึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ขัดต่อหลักนิติธรรม เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิ หรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๖ ขอให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ส่งคำโต้แย้งของจำเลยดังกล่าว ต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒

ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ เห็นว่า จำเลยโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๖ ซึ่งศาลอุทธรณ์ภาค ๖ จะใช้บทบัญญัติ แห่งกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดี และยังมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ จึงส่งคำโต้แย้งดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีคำโต้แย้งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง แต่ประเด็นที่โต้แย้งว่าประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ หรือไม่ นั้น เห็นว่า มาตรา ๕ เป็นบททั่วไปที่วางหลักความเป็นกฎหมาย สูงสุดของรัฐธรรมนูญไว้ โดยมีได้มีข้อความที่เป็นการคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพไว้เป็นการเฉพาะ ศาลรัฐธรรมนูญไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยประเด็นนี้ จึงมีคำสั่งรับไว้พิจารณาวินิจฉัยเฉพาะประเด็นที่ขอให้วินิจฉัย ว่าประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ หรือไม่

บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๒๖ การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

๒. ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๕๖ ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุกหรือปรับ และในคดีนั้นศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินห้าปีไม่ว่าจะลงโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตามหรือลงโทษปรับ ถ้าปรากฏว่าผู้นั้น

(๑) ไม่เคยรับโทษจำคุกมาก่อน หรือ

(๒) เคยรับโทษจำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หรือเป็นโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือ

(๓) เคยรับโทษจำคุกมาก่อนแต่พ้นโทษจำคุกมาแล้วเกินกว่าห้าปี แล้วมากระทำความผิดอีก โดยความผิดในครั้งหลังเป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

และเมื่อศาลได้คำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของผู้นั้น หรือสภาพความผิด หรือการรู้สึกความผิด และพยายามบรรเทาผลร้ายที่เกิดขึ้น หรือเหตุอื่นอันควรปรานีแล้ว ศาลจะพิพากษาว่าผู้นั้นมีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือกำหนดโทษแต่รอการลงโทษไว้ ไม่ว่าจะ เป็นโทษจำคุกหรือปรับอย่างหนึ่งอย่างใดหรือทั้งสองอย่าง เพื่อให้โอกาสกลับตัวภายในระยะเวลาที่ศาลจะได้กำหนดแต่ต้องไม่เกินห้าปี นับแต่วันที่ศาลพิพากษา โดยจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติของผู้นั้นด้วยหรือไม่ก็ได้

ฯลฯ

ฯลฯ

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ หรือไม่

ความเห็น

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญามีเจตนารมณ์มุ่งควบคุมพฤติกรรมของบุคคลในสังคม คุ้มครองความปลอดภัย รักษาความสงบสุขให้แก่สมาชิกของสังคม รวมทั้งเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่สังคม โดยกำหนดลักษณะการกระทำที่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือความมั่นคงของรัฐ ให้เป็นความผิดและกำหนดโทษทางอาญาไว้ เพื่อให้รัฐได้ใช้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญาเป็นเครื่องมือป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ปกป้องคุ้มครองสังคมและผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิดอาญา สำหรับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ เป็นบทบัญญัติในภาค ๑ บทบัญญัติทั่วไป ลักษณะ ๑ บทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดทั่วไป หมวด ๓ โทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย ส่วนที่ ๓ วิธีเพิ่มโทษ ลดโทษ และการรอกการลงโทษ ซึ่งบทบัญญัติมาตราดังกล่าวได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ เนื่องจากบทบัญญัติว่าด้วยการรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษ ซึ่งเป็นวิธีการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดที่ไม่ควรถูกส่งเข้าสู่ระบบเรือนจำ ยังไม่มีการนำมาใช้กับผู้ที่ถูกลงโทษปรับ รวมทั้งไม่เปิดโอกาสให้ผู้ที่เคยต้องโทษจำคุกแม้เพียงเล็กน้อยหรือมิใช่ผู้กระทำความผิดติดนิสัยได้รับโอกาสในการรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษ ทำให้มีผู้ต้องถูกจำคุกกระยะสั้นอยู่ในเรือนจำเป็นจำนวนมาก สมควรแก้ไขหลักเกณฑ์ในเรื่องดังกล่าวให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ประเด็นข้อโต้แย้งของจำเลยที่อ้างว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่จำกัดการใช้ดุลพินิจของศาลในการพิจารณารอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษให้แก่จำเลย และบทบัญญัตินี้ดังกล่าวมิได้จำแนกประเภทความผิด การกระทำความผิดและความหนักเบาแห่งสภาพบังคับตามลักษณะและพฤติการณ์ของการกระทำผิด และมีได้กำหนดระยะเวลาของการต้องโทษจำคุกไว้ ส่งผลให้บุคคลที่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อนแม้กระทำความผิดด้วยเหตุจำเป็นหรือเพื่อป้องกันสิทธิของตนหรือผู้อื่นก็ไม่อาจได้รับโอกาสให้กลับตัวเป็นพลเมืองดีได้ และเป็น การนำความผิดในอดีตมาเป็นเงื่อนไขแรกในการใช้ดุลพินิจเพื่อรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษจำเลย บทบัญญัติดังกล่าวไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ขัดต่อหลักนิติธรรม เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ จึงชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ นั้น เห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ มีเจตนารมณ์ในการ

ให้โอกาสแก่ผู้ที่เคยกระทำความผิดได้กลับตนเป็นคนดี และเป็นการหลีกเลี่ยงโทษจำคุกกระยะสั้น เพราะการจำคุกกระยะสั้นไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดได้ ประกอบกับปัจจุบัน แนวทางในการลงโทษผู้กระทำความผิดได้เปลี่ยนแปลงไป จากการลงโทษที่มุ่งจะแก้แค้นผู้กระทำความผิด ที่สร้างความเสียหายให้แก่สังคม เป็นการลงโทษเพื่อมุ่งแก้ไขอบรมนิสัยของผู้กระทำความผิดให้กลับตัว เป็นคนดีของสังคม ซึ่งการลงโทษจำคุกกระยะสั้นไม่สามารถสนองตอบจุดมุ่งหมายดังกล่าวได้ เพราะมี ระยะเวลาสั้นเกินกว่าที่จะอบรมแก้ไขนิสัยของผู้กระทำผิด มีผลเสียทำให้ผู้กระทำความผิดได้เรียนรู้ พฤติกรรมที่เลวร้ายจากผู้ต้องขังอื่นในเรือนจำ ทำให้บุคคลดังกล่าวต้องเสื่อมเสียประวัติและชื่อเสียง หน้าที่การงาน ทั้งที่บุคคลดังกล่าวอาจไม่ใช่ผู้ร้ายโดยสันดานและความผิดที่บุคคลดังกล่าวกระทำ ก็อาจไม่ใช่เรื่องร้ายแรง ดังนั้น เพื่อหลีกเลี่ยงผลร้ายของการลงโทษจำคุกกระยะสั้น จึงมีการนำวิธีการ รอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษมาใช้กับผู้ที่ไม่เคยกระทำความผิดมาก่อน หรือเคยรับโทษจำคุก มาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หรือเป็นโทษจำคุก ไม่เกินหกเดือน หรือเคยรับโทษจำคุกมาก่อนแต่พ้นโทษจำคุกมาแล้วเกินกว่าห้าปีแล้วมากระทำความผิดอีก โดยความผิดในครั้งหลังเป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ จึงมีการบัญญัติ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง ดังกล่าว เพื่อเป็นบทกำหนดหลักเกณฑ์ในคดีที่ศาลจะพิจารณารอกการกำหนด โทษหรือรอกการลงโทษได้ โดยต้องเป็นกรณีที่ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุกหรือปรับ และในคดีนั้น ศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินห้าปีไม่ว่าจะลงโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม หรือลงโทษปรับ เพื่อให้โอกาส ผู้กระทำความผิดกลับตัวภายในระยะเวลาที่ศาลจะกำหนดแต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ศาลพิพากษา โดยจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติดังกล่าวด้วยหรือไม่ก็ได้ อันเป็นการส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพของบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญรับรองคุ้มครองไว้และเป็นไปตามหลักสิทธิมนุษยชนเนื่องจาก การลงโทษจำคุกมีผลกระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือเสรีภาพในร่างกายของบุคคลโดยตรง ส่วนโทษปรับ แม้จะเป็นการบังคับเอากับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดโดยตรงก็ตาม แต่ถ้าบุคคลนั้นไม่ชำระค่าปรับ ภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดก็อาจต้องถูกลงโทษกักขังแทนค่าปรับได้ ซึ่งโทษกักขังโดยสภาพของ การลงโทษแล้วมีลักษณะใกล้เคียงกับการลงโทษจำคุกเพราะเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพในร่างกาย ของผู้ต้องโทษเช่นเดียวกัน เพียงแต่เป็นการถูกควบคุมตัวในสถานที่อื่นที่มีใช้เรือนจำเท่านั้น นอกจากนั้น การที่ศาลจะรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษตามมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง ได้หรือไม่ ยังต้องอยู่ ภายใต้งเงื่อนไขตาม (๑) ถึง (๓) ของมาตราดังกล่าวด้วย กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดต้องไม่เคยรับโทษจำคุก มาก่อน หรือเคยรับโทษจำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิด ลหุโทษ หรือเป็นโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือเคยรับโทษจำคุกมาก่อนแต่พ้นโทษจำคุกมาแล้วเกินกว่า

ห้าปีแล้วมากระทำความผิดอีก โดยความผิดในครั้งหลังเป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ เหตุผลในการตราบทบัญญัติดังกล่าวเนื่องจากผู้ที่กระทำความผิดภายใต้เงื่อนไขเช่นว่านั้น เป็นกรณีความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษซึ่งมิใช่อาชญากรรมที่เป็นความผิดร้ายแรง ไม่ถือว่าผู้กระทำมีจิตใจที่ชั่วร้าย และไม่ใช่ว่าผู้ร้ายโดยสันดาน โดยเฉพาะกรณีที่เป็นกรณีก่อทำความผิดครั้งแรก การให้โอกาสผู้กระทำความผิดได้กลับตัวเป็นคนดีโดยการนำวิธีการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดที่ไม่ควรถูกส่งเข้าสู่ระบบเรือนจำหรือกรณีที่เคยกระทำความผิดโดยประมาทหรือความผิดเล็กน้อยสมควรให้มีการรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษได้ จึงเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ เพื่อหลีกเลี่ยงผลร้ายของการลงโทษจำคุกระยะสั้น และสอดคล้องกับกฎหมายมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยมาตรการไม่ควบคุมตัว ค.ศ. ๑๙๙๐ ที่มุ่งเน้นคุ้มครองสิทธิมนุษยชนจากอำนาจของรัฐ เพื่อเป็นแนวพื้นฐานในการส่งเสริมให้มีการใช้มาตรการไม่ควบคุมตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการไม่ควบคุมตัวที่มีลักษณะเป็นมาตรการทางเลือกอื่นแทนการลงโทษจำคุก นอกจากนี้แม้การกระทำความผิดจะครบองค์ประกอบตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษดังกล่าวแล้ว ศาลก็ยังมีดุลพินิจที่จะพิจารณาตามความเหมาะสมในแต่ละคดีได้ โดยพิจารณาข้อเท็จจริงจากอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของผู้นั้น หรือสภาพความผิด หรือการรู้สึกความผิด และพยายามบรรเทาผลร้ายที่เกิดขึ้น หรือเหตุอื่นอันควรปรานี ซึ่งศาลอาจสั่งให้พนักงานคุมประพฤติ ทำรายงานสืบเสาะและพินิจเพื่อประกอบการพิจารณาว่าจำเป็นหรือสมควรที่จะใช้มาตรการคุมประพฤติ ผู้กระทำผิดหรือไม่ก็ได้ การกำหนดให้ศาลต้องคำนึงถึงสภาพข้อเท็จจริงต่าง ๆ ดังกล่าว เป็นการกำหนดขอบเขตการใช้ดุลพินิจของศาลให้เป็นไปโดยถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวัตถุประสงค์ของกฎหมาย เป็นไปตามหลักการและเหตุผลของการตรากฎหมายอาญาที่ต้องมีความแน่นอนชัดเจน เพื่อแสดงให้เห็นได้ว่าผู้กระทำความผิดคนใดสมควรจะได้รับการรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษตามมาตรการดังกล่าว ศาลจึงไม่อาจพิจารณาให้มีการรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษได้โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ซึ่งเหตุผลอันสมควรที่ศาลจะนำมาพิจารณาได้ก็ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติในมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง ดังกล่าว เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายอาญาเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายโดยเคร่งครัด มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามหลักนิติธรรม อีกทั้งยังสอดคล้องกับหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล กล่าวคือเป็นการกำหนดโทษที่จะใช้กับผู้กระทำความผิดให้เหมาะสมกับความผิดและตัวผู้กระทำความผิด ซึ่งเป็นหลักสำคัญในการป้องกันมิให้ผู้นั้นกลับไปทำความผิดซ้ำอีก การพิจารณาของศาลจึงจำเป็นต้องมีการนำพฤติกรรมการประพฤติปฏิบัติของผู้กระทำความผิดมาประกอบการพิจารณารอกการกำหนดโทษ

หรือรอการลงโทษ นอกเหนือจากการพิจารณาตามความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดด้วย เพราะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติภูมิหลังของผู้กระทำความผิดจะทำให้ทราบว่าผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดครั้งแรกหรือกระทำความผิดซ้ำ และยังทำให้ทราบถึงสาเหตุของการกระทำความผิด รวมทั้งพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมของผู้กระทำความผิด อันจะทำให้การกำหนดโทษมีความเหมาะสมกับตัวผู้กระทำความผิดมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้กระทำความผิดซึ่งไม่ใช่ผู้ร้ายโดยสันดานสามารถกลับตัวเป็นคนดีได้ง่ายขึ้น และยังทำให้แยกแยะผู้กระทำความผิดโดยสันดานซึ่งยากต่อการแก้ไขและสมควรได้รับโทษจำคุกในระยะยาวเพื่อไม่ให้ออกมาก่อความเดือดร้อนต่อสังคมซ้ำแล้วซ้ำอีกได้ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง จึงเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญ ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง และไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ